

Iin miehen pussiin niin pääsee sähköllä vaikka kuinka pitkälle. Olkaa vähän enempi tietoisia myös käytännössä eikä vain ajatuksissa. Käykää joukolla yhteiskodin katon alla aina silloin kun sen ovet teille auki on, niin silloin voisi jotain toimia. Eihän tyhjiä seinäin kanssa parimiestä voi mitään tehdä. Kai sen nyt yhden illan jaksaa vähän pitemmänkin matkan ajaa kun viikon oikein hyvin kotonansa lepää.

Nyt kai on kesä tuuli häipynyt koska ovat alkaneet jo kappaleitakin harjoitella. Se on hauska että on edes muutamia väsymättömiä joista aina väliin voi jotain toivoa. Jalka minä tästä olen vielä neljän kappaleen roolit saanut kirjoitettua, niin eiköhän tässä vielä elämäkin tule jalka miehet tulevat kaupunkiin, hyvä on toivossa elää.

Poikamiehet näkyivät menneen suurella joukolla rajain yli muka pakkosotapalvelusta pakoon, mutta eiköhän se routa porsaankotia tuo. Minä ainakin uskon, että heille tulee hyvinkin pian ikävä takaisin tänne. Kyllähän täällä on monellakin korvat höröillään odottaessa, että mitä tulee jokohan tulisi sarkahousuihin hypätä. — Kyllä minä ainakin toivon hartaasti tuon sodan loppua.

Ohoh! eihän mulla ollut tarkoitus noin pitkälti lopista mitenkään satulukaan taas innostumaan — mutta se on minun vanha vikani.

Tahdon lausua Selma-tädin terve-
tulleetksi saksan reisuutaan ja myös uuden apulaisensa. Kasvakoon ja vartukoon äidin hellässä hoivassa ja isän turvassa tietoiseksi puoluejäseneksi.

Tervehdys kaikille lehden lukijoille
HELLE S.

Ei häitää vaikka pitkästikin "löpisee" kunhan se vaan on selvää ja asiallista. Antaa tulla vaan vastakin.
— Toim.

WEIRTON, W. VA.

Onhan siitä jo pitkä aika kun viimeksi kirjoitin Toverittareen, sillä näin kesän aikana tahtoo vaivata välipitämättömyys, ettei oikein muista täyttää tehtäviään ja niin se näkyvä olevan toisillakin, ei vaan minulla, sillä nyt on täällä ollut naiset etupäässä hyvin veltoja. Ei ole huvitokimunnassa muuta kun vaan miehiä ja samaten näyttää olevan ompeluseurankin laita, että ei siltä tahdo tulla mitään. Mutta toivon, että naiset rupeavat taas ottamaan innokkaimmin osaa yhteistoimintaan, sillä naisten asema on yhtä kurja kuin miestenkin ja pysyy semmoisena niin kauan kun itse ymmärrätte vaatia oikeuksianne.

Nyt meille on tullut näytelmäseuran johtaja Hilja Sutinen, alkauen toimensa heti. Ensimmäinen kappale on "Mustalainen", joka näytellään 30 päivä syyskuuta ja tullaan lähemmässä tulevaisuudessa näyttelemään isompiakin kappaleita mitkä voidaan sulkiin ottaa, sillä tämä on vielä hyvin pientä voimien puolesta. Mutta kun kaikki yrittää yksissä voimin, niin kummia kuuluu ennenkuin on kevät ja haajilta ei silloin ole pois itse paholainenkaan, sillä pappia ei täällä olekaan ja toivon vaan innostusta näytelmäseuran jäsenille ja myöskin johtajalle.

Niin, nyt on ollut Toverittaren kilpailu ja kysymyksessä saada Toveritar joka kotiin vaan minä en ole onnistunut tehtävässäni kuten sitä haaveilin alussa, sillä tulos on ollut aina sama kun kysyn tilausta niin vastaus on: "en jouda lukemaan, tulee niin paljon lehtiä". Tämä on hyvin ikävää että naisetkin sanovat, ettei jouda lukemaan, sillä minä uskon, että kyllä aika on kun vaan on halua, sillä onhan sitä aikaa olla nikkelin näyttelyissikin, josta ei ole mitään hyötyä ainakaan terveydelle olla siellä huonossa ilmassa iltaikadet.
L. A.

TORONTO, ONT, CAN.

En lähde kirjeessäni käsittelemään seuran asioita sillä meillä on tähän tehtävään valittu virkailija. Mainitsen vaan noin sivu mennen, että 10 p.

syyskuuta oli ohjelmakokous, jossa oli kuuluttava ja nähtävää yhtä ja toista. Saimme kuulla järkevää ja selvätajuista puhetta. Oli siellä myös runonlausuntakilpailu. Osanottajia oli viisi. Palkintoja jaettiin 3. Ensimmäisen palkinnon sai toveri Lehto. Toisen toveri Latva ja toveritar Granholm kolmannen.

Paikkakuntamme suomalaisia on ruvennut ahdistamaan huono seuralainen "onnettomuus." Potkamme Harold on ollut eräässä lihakaupassa juoksuasioilla ja eräänä päivänä kotona lähtessään hän ajoi pyörällä ja Urho Tounemi ajoi vähän taaempaa hänen rinnallaan, tavoittaen vihdoin pyörällään Haroldin sillä seurauksella, että molemmat putosivat alas pyöriltään ja Urholta katkesi käsi kynnärpäältä, hän joutui lääkärin hoitoon ja ainakin kuusi viikkoa saa kantaa kättänsä kipsattuna. Polkaset pelästyivät niin että eivät taida oikein muistaa, kumpikin puhuvat asian hiukan eri tavalla. Harold pääsi housurepeämällä, pyörille ei tullut mitään vahinkoa. Tämä on ikävää Urho paralle varsinkin kun nyt alkoi koulut. Ja vanhemmille se on myöskin ikävä isku. Muistan sen omasta kokemuksestani, kun viime kesänä sairaalasta palattuani Vihjoita katkesi eräs leikkiverinensa varmatomuudessaan käsivarren kahtia ja 2 päivän perästä tuottiin Harald loukkaantuneena kun oli jäänyt maitokärjien alle. Toivon Urholle pikaista tervehdyksistä.

Ensio Reininen myöskin katkesi käntensä pudoten puusta. Mr John Pelander myöskin loukkaantui ja häneen tilansa on vakavampi. Hän oli oikeissa ostaa pyörän ja lähti sillä ajelmaan ja vastaan ajan tullen heittäytyi alas pyörältä katkaisten jalkansa reidestä. Hänet vietiin sairaalaan jossa hän parhallaan makaa. Mrs Pelander oli onnettomuuden sattuessa vierailumatkoilla Detroitissa. Sisareni mies Mr Makridis joku aika sitten oli saada pahan vamma, vaan pääsi sentään sillä, että sormensa jääden koneen väliin tulivat mustiksi ja turposivat muodottomiksi, nyt ne ovat jo paremmat mutta kynnet tippuvat irti. Mr Kinnunen on saanut jonkun halvaustaudin ja on viety sairaalaan. Hältä kuoli vaimo joku vuosi sitten jättäen orvoksi viisi lasta jotka nyt ovat aivan oman onnen nojassa, vanhin noin 16 vuotias elättää itsensä työskennellen "Eatonissa" ansaiten 7 dollaria viikossa. Hän ei asu kotona. Kaupungin sairaanhoitaja kuuluu käyvä joka päivä katsomassa noita lapsiraukkoja. Eikö olekin katkeraa kohtalon ivaa. Aivan niinkuin asia olisi sillä autettu, että joku virkaa tekevä käy vilkasemassa silloin tällöin ja pian lähtee pois. Lapset ovat muuttuneet valittomiksi eikä ihmekään. Kunhan ilman hoitava elävät jonkun aikaa ja polmit vaade ikäsuudet on lain ankarra koura heitä siitä rankaisemassa. Ei auta ihmistä köyhyydestä ja tuskista hengellisten kirjojen lukeminen.

Samat on meillä vaarat ja samat vastukset kaikilla työläisillä. Huomatkaa Mr Kinnunen on lestadiolaisista uskoa ja on hän toiminut papin tehtäviä joskus.

Mrs ja Mr Sundeniita kuoli kolmannella vuodelle oleva poikanen niiden kuumien ilmojen aikana, joista viime kirjeessäni mainitsin. Hän oli ollut noin viikon ajan huonovointinen valitellen yhtä ja toista paikkaa pakottavan jo heinäkuussa ja sunnuntaina istuen rapulla putosi alas eläen sen jälkeen vain 6 minuuttia. Hän oli viides lapsi perheessä. Ruumiin avauksen avulla saatiin tietää että kuolema johtui kuumuudesta eikä lapsihalvauksen tähden kuten ensin luultiin.

Mrs ja Mr Taiivain matkustivat Suomeen 4 p. syyskuuta. Kovin oli anoppini murheinen, että yhä vielä kuljen synnin tietä. Kysyin miksi hän aina luulee minun tekevän syntiä. Eihän se ole syntiä jos kirjoittelee lehtiin jotakin. Hän on ilkenyt toisenkin itkun tämän asian tähden vaan nyt hän vastasi, "saisithan sinä olla uskovainen ja kirjoittaa tuohon lehteen jotakin jumalasta." Siis hän sai jo hiukan valoa kuunneltuaan pari

kertaa Toveritarta. Hän nimitti sitä ennen pakanain lehdeksi ja minua vihollisen palvelijaksi. Kun kysyin hältä saanko lukea hänelle Toveritarta vastasi hän kuivasti: "Enhän minä siitä perusta, mutta lue jos tykkäät." Luettuani siitä parhaimmat kohdat kantoi hän minulle "Kotimaan" sanoen, "lue nyt minun ystävätärtä" ja minä luin hänelle mutta se oli väsyttävään yksitoikkoista. Tuo vanhoillinen lehti puhuu liian paljon pappien eduksi eikä muruistakaan ole siihen tpahtanut sosialismia. Tuntuu aivan kun olisin katsellut tuota lehtiripua mustan harson lävitse jonka mieleni teki repiä ja katsoa sen alle. Vaan anoppini, kuten kaikki muutkin hänen ikäiset ihmiset, nauttii siitä. Tämä on hänelle anteeksi annettava. Hän on sen ajan lapsia mikä kasvatti urhoollisia kirkon kannattajia, huomautta sitä, että kirkko ei koskaan tunnusta sitä, että kaikkien ihmisten olisi saatava elinehtonsa ilman hiekkä otalla, menettämättä leipätaistelussa terveytensä, jäsenensä jopa henkensäkin lopulta.

Tässä eräänä päivänä kulkessani kadulla näin huonosti puetun naisen. Hänellä oli lapsi sylissään. Kun hän katseli joka puolelle ja usein seisautui kiinnitti tuo minun huomiota. Pian hän tapasi etsimänsä henkilön. Kun sivuutin hänet oli hän juuri poliisille selittämässä englanninkielellä "jaa mutta minä en halua että hän juopi lapseni maitorahat... Kaikki vuokra rahat ovat menneet ja uskon että meidät käsketään pois asunnosta..."

— Oliko hän yön pois?

— Hän meni illalla ja tuli tänä aamuna.

— Tahdotko että tulen kanssasi alas?

— Kyllä.

Ja he läksivät. Tunsin sääliä tuota äitiraukkaa kohtaan. Kuinka monta onkaan noin onnetonta äitiä, joiden pitää taistella niin kovin lapsensa leivän puolesta. Ensinnä tuota nurinkurista järjestelmää vastaan ja sitten saada se leipäpala tai maitotilkku lapselle jonakin armopalana mieheltä joka on siittänyt lapsen maahan ja joka viitsii tuollaisena kutsua itseään isäksi. Tunsin kunnioitusta tuota äitiä kohtaan, että hän ymmärsi etsiä oikeutta lapselle. Tuollainen mies on kaksinkertaisesti orja. Ensinnä ryöstöjärjestelmän ja sitten viinan orja.

Hyvin huvittavalta näyttää aina lauvantaisin kun hyvin valaistun elävienkuvien teatterin vierelle kokoon-tuu saarnaajia, jotka varoitavat kansaa menemästä teatteriin. He kiiltävät puheessaan niin että vaahdo on suupielissä, huutavat niin kamalalla äänenpainolla että vilu selkää raapii. Erehtyväisiä ja narreja on manta lajia.

Kun sain viime numeron Toveritarta, enkä nähnyt koko kahvijuttuja, teki se hyvin kolkon vaikutuksen. Kahvi jäi juomatta juttujen puutteessa ja minusta tuntui että olin joutunut Selma-tädin huoneeseen ja siellä oli niin hiljaista. Minä kuljin varpailla ettei tuo uusi aputoimittaja olisi herännyt ja herättänyt kirkkaalla äänellään kaikki ne nukkuvat olennot jotka eivät lue vielä Toveritarta. Tuo herätystyö täytyy tehdä hiljaisesti, mutta varmasti. Siis nuku ensi uniasi ja anna sen päätoimittajan toimittaa paljon kahvijuttuja. Ties kuinka moni on saanut minunlaiselleni olla kahvilakossa. Onnea Selma-tädille sekä Toverittarelle uuden aputoimittajan syntymän johdosta.

Ystävyydellä

KLAUDIE PARKKONEN.

BUFFALO, N. Y.

Täällä Buffalossakin aikaa toiminta taas elpymään kesäunesta 2 p. tätä kuuta oli agit. ja huvitokimunan yhteinen iltama vaaliagit. rahaston hyväksi ja ohjelmaa oli puhe tov. Kusti Kopilalta ja hän selosti järjestäytymisen merkityksestä hyvin tajuuttavasti, runon lausui Anna Kuusela ja laulua esitti Esther Backman. Ilta oli muuten hyvin onnistunut, mutta mikä lieene valvannut buffalolaisia kun eivät tulleet suurilukuisammasti puhujaa kuulemaan. Lie-

nevätkö jo niin itsetietoisia, ettei enään kannata tietojaan kartuttaa? Sitä en kuitenkaan usko. Sitten 9 p. oli taas iltamat vaaliagit. rahaston hyväksi ja oli ohjelma hyvä myös, oli koitettu kotoisilla voimilla kaikki ja oviilpui mukana annettiin jokaiselle vaaliagit. nappi. Molempien iltamien puhdas yhteinen tulos oli 21:70, joka luovutetaan vaaliagit. rahastoon. Olinpa aivan unhottua mainita, että miesten iltama oli oikein mallikelpoinen ja veivät he rekordin, saaden puhtaaksi 21 ja luovuttivat summan kirjastokassaan. Pitäkääpä tyttöset puolenne. Kas niin, pojat, niin sitä pitääkin, ihmeekseni olen huomannut että meidän miehet tilaavat nyt enempi Toveritarta kuin naiset, josta on mieleni oikein iloinen ja ovatpa muutamit tilanneet toverittarellekin Toverittaren, se onkin parhain lahja, jonka pitäisi joka mieheltä tehdä, kun eivät naiset kerran tilaa. Tov. Alf. Hautamäki, Ohion alueen puhuja, tulee tänne sunnuntaina, 17, maanantaina, 18 ja tiistaina 19 p:nä, puhumaan. Sunnuntaina, 17 p., onkin ensimmäinen ohjelmakokous. Meillä onkin työkokous joka kuukauden ensimmäinen ja ohjelmakokous joka kolmas sunnuntai. Iltamia on joka toinen lauantai ja nyt kahden viikon kuluttua on iltamat ja 23 p:nä näytellään siellä kappale "Nolla". Kappale on kaksiosainen ja hauska. Rientäkääpä silloin katsomaan kun-ka kauppias Natjunen nolli laittaa. Siinä saa nauraa niin paljon kuin jaksaa, siis kaikki silloin haalille. Toiste lisää.
ESTHER.

GOLDFIELD, NEV.

Kuulumisia kultapelloita.

Työolot ovat täällä hyvin hiljaiset, niin miehille kuin naisillekin. Miehti on joutunut muuttamaan pois isompi määrä, muka myllyn epäkuntoon joutumisen tähden, vaan ehkä siinä on

(Alku 7:llä sivulla)

Syvällä kaipauksella saamme ilmoittaa, että olemme kuoleman kautta kadottaneet ainoat rakkaat pienokaisemme, syntyneet joulukuun 10 p:nä 1915 ja kuolleet

Toivo Ensio

elok. 19 p., 1916.

Hellen Ilona

syysk. 9 p. 1916.

Joka kolme viikkoa jälkeen veikon kuoleman sairasti Quincyin hospitaalissa ja lopulta seurasi pientä veljeään, jättäen meidät tänne kaholla miistelemään rakkaitamme, jotka niin vähän aikaa elivät ilonamme.

Mary ja Antti Eskelin,
30 Arthur St., Quincy, Mass.

Ensi kukkia kevätmellä,
Minä hellen hoiteilin,
Hoidin lemmellä puhtoisella,
Ilkoyynelin kastelin.
Sortui kukkani syksyn tullen,
Kaatui taimeni kuhtumaan,
Nyt muistoa armaitteni
Kaihon kynnelin kastella saan.

Astorian s. s. osaston ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla joka torstai ilta kello 8. Osote 262 Taylor ave.